

Spreektekst begroting 2021-2024

Voorzitter, zoals ook in de inleiding bij de begroting 2021-2024 is geschreven maakt Rijswijk ongekende tijden van onzekerheid door. De COVID-19 pandemie en de hieruit komende onzekere gevolgen voor onze inwoners en bedrijven mede de context voor ons beleid het komende jaar. De financiële soliditeit van het sluitend krijgen en houden van de meerjarenbegroting wordt in belangrijke mate bepaald door het in control krijgen van de kosten voor Jeugdzorg/WMO en de effecten van de COVID-19. Het college is er in geslaagd via haar ingezette traject van Transparant Begroten een evenwichtig pakket aan dekkingsvoorstellen voor een kleine € 6 mio voor te leggen. Voor ruim € 1 mio is het College hier van bereid om structureel “te snijden in eigen vlees” in casu te bezuinigen op onze gemeentelijke organisatie. Alle grote transitie en transformaties die gekoppeld zijn aan de ontwikkeling van onze stad de komende jaren, vraagt echter ook om een goed geëquipeerd ambtelijk apparaat waar ook in geïnvesteerd zal moeten worden. Hoe gaat het College hier vorm aan geven? Op aantal andere ombuigingsvoorstellen kom ik later terug. Het moge duidelijk zijn dat met een totaal pakket van ruim € 15 mio aan ombuigingen die vanaf het 2^e halfjaar 2019 tezamen met deze begroting nu reeds en worden ingezet, een forse inspanning is geleverd.

Voorzitter, het is geen verrassing dat GBR kritisch kijkt naar het sociaal domein en dan vooral de ontwikkelingen binnen de Jeugdzorg. Tijdens het Forum op 24 september jl heeft mijn collega Van Amerongen een kritisch betoog gehouden om de toegang tot Jeugdzorg aan banden te leggen. In de nu voorliggende begroting zijn de extra uitgaven voor Jeugdzorg en WMO van € 3.7 mio zoals die in de 2^e VGR naar voren zijn gekomen niet verwerkt maar opgenomen in de risicoparagraaf. Dit onder voorwaarde van het opstellen en uitvoeren van een actieplan. Heeft u reeds contact gehad met de Provincie of deze wijze van begroten door haar wordt geaccepteerd onder het regime van repressief toezicht?

Het actieplan wat wij onlangs als gemeenteraad hebben mogen ontvangen, behelst vooralsnog niet meer dan de opdrachtformulering voor te onderzoeken onderwerpen waarbij wij toejuichen heel programma 7 onder de loep te nemen. In de RIB Toelichting stijging lasten Jeugdhulp 2020 is een analyse gegeven van de stijging van de jeugdhulpkosten over 2020. Een aantal onderwerpen die tot jeugdzorg leiden, vallen ons daarbij op: echtscheidingen en overmatig gamen. Zijn dit nu de thema's waar jeugdzorg voor bedoeld is? Waar is verantwoordelijkheid van de ouders, het onderwijsveld? Waarom niet het lokaal team dat hier direct op ingrijpt in plaats van doorverwijzen als het niet duidelijk is waar taken thuishoren (ouders, school). De dialoog met het onderwijsveld en verantwoordelijke ouders / opvoeders dient zo snel mogelijk verder worden vormgegeven. Het doet ons deugd dat tijdens een recente raadsbijeenkomst de directeur van het Inkoopbureau Jeugdzorg dit ook bevestigd heeft en dat gesprekken met scholen en het verder ontwikkelen van protocollen bij echtscheidingen wordt opgepakt. Het zijn echter wel de mensen in de lokale teams die het moeten doen. Het beheersen van de toegang, het in control krijgen en houden van budgetten en prognoses, kunnen mooi in systemen opgenomen worden maar het zijn uiteindelijk de professionals die het succes van het systeem bepalen. GBR hoopt hier in het uiteindelijke actieplan meer over te lezen. Graag willen wij het college in aanvulling op de opdrachtformulering van het actieplan nog een tweetal punten meegeven.

Zoals GBR al eerder heeft aangegeven is de open einde regeling een probleem in het sociaal domein en dan niet alleen bij jeugdzorg. Zo is er ook een open einde regeling omtrent waardering mantelzorgers of de schoolpas. En hoe het werkt met open einde regelingen: als er meer vraag naar is dan gaat er meer geld heen, ook als dit meer is dan begroot. Neem deze open einde regelingen onder de loep en onderzoek of dit gedicht kan worden. Zeker voor niet-wettelijke taken mag wat ons betreft "op is op" het uitgangspunt zijn.

Binnen jeugdzorg moet je de zorg verlenen, dat is wettelijk verplicht. Toch is een uitgavenplafond hierbij mogelijk. Wij snappen heel goed dat je de gevolgen van een keihard plafond niet direct kunt overzien maar wij willen dit onderzocht hebben. Wat zijn voor Rijswijk de effecten van een uitgavenplafond en hoe kunnen we dit inrichten. Andere gemeentes, zoals het Westland hebben dit ook op deze manier ingericht dus 'kan niet' volstaat niet. Breng in kaart wat een uitgavenplafond doet. Wat doet dit met de waarborging van de kwaliteit en met de beheersbaarheid. En tot de uitkomst van het onderzoek en het daadwerkelijke actieplan hoopt GBR dat het college zich maximaal inspant om de jeugd- en WMO-uitgaven te beperken tot het beschikbare budget. Mogelijk ontstaan er wachtlijsten maar GBR hecht er nu eerst waarde aan om een sluitende actieplan met concrete beheersmaatregelen voorgelegd te krijgen. Graag uw reactie op deze twee punten.

Voorzitter, bij de bespreking van de Kadernota dit voorjaar heb ik reeds genoemd dat groei van de stad een belangrijke sleutel is voor het gezond krijgen en houden van onze financiën. De doorontwikkeling van RijswijkBuiten, de uitvoering van het Masterplan Bogaard eo en het Havenkwartier waarvan wij hopen binnenkort het Masterplan vast te kunnen stellen, bieden volop kansen om onder regie van onze gemeente aan deze groei invulling te geven. Wij zijn blij dat het College nu hard werkt aan een nieuwe mobiliteitsvisie voor onze stad. Automobilititeit en autobezit zijn wat ons betreft in dit deel van de Randstad enorme ruimtevragers die de leefbaarheid op termijn onder druk zetten. Voor de genoemde gebiedsontwikkelingen dient expliciet stilgestaan te worden hoe de mobiliteitsvraagstukken worden ingevuld. Wat ons betreft dient er volop ingezet te worden op goede “First en last miles” naar openbaar vervoer knooppunten en dient met name autobezit zeker van tweede auto’s niet verder gefaciliteerd te worden met hier voor creëren van ruimte. Wij kunnen ons in dit verband goed voorstellen dat het college met de verhoging van de parkeervergunning vanaf de tweede auto, wil trachten huidige 2e autobezitters tot een heroverweging te brengen. Wij vinden echter dat de mobiliteitsvisie dit perspectief moet onderbouwen en dat wij ook laten zien in welke alternatieven we gaan investeren om een 2^e autobezit in drukke delen van Rijswijk overbodig te maken. In dit licht steunen we het amendement wat hier over is ingediend.

Een mooi voorbeeld waarin het College regie laat zien in de groeiende vraag naar woningen, is het voornemen om een woonfonds voor vrije sector huurwoningen op te richten. De herontwikkeling van het Kesslerpark biedt wellicht ook een uitstekende kans om met innovatieve woonvormen op het gebied van studentenhuisvesting te experimenteren. De ontwikkeling van energieneutrale tiny house concepten waar wonen, ontmoeten en studeren naadloos in elkaar overgaan kunnen inspiratie bieden voor een vervolg. Ik noem maar eens een voorbeeld.....

Voorzitter, naast de ontwikkelingen op de langere termijn vraagt ook de korte termijn aandacht. Kijkend naar de begroting kan onze fractie zich niet vinden in met name de voorgestelde bezuinigingen op straatonderhoud, groen en handhaving. Wij zijn van mening dat voorgenoemde bezuinigingen geen recht doen aan het uitgangspunt van het college om te werken aan “de basis op orde”. Wij onderschrijven dan ook graag de amendementen die hier voor zijn ingediend waarmee deze bezuinigingen geen doorgang hoeven te vinden en waar voor ook een dekkingsvoorstel is gedaan.

De verhoging van de afvalstoffenheffing betreft een gemiddelde verhoging van € 8,63 per maand gecombineerd met een ruime kwijtscheldingsregeling. Inwoners die op bijstandsniveau zitten betalen geen afvalstoffenheffing in Rijswijk. Daarbij zien wij de kosten voor het verwerken van restafval en belastingen alleen maar toenemen. Sinds jaar en dag rekenen we naast de kwijtschelding ook veegkosten toe en is het gebruikelijk dat grofvuil na afspraak nog steeds gratis wordt opgehaald. Wij willen ook niet uitsluiten om op termijn een gedifferentieerd tarief voor her aanbieden van restafval te introduceren (“de vervuiler betaald”). Met het oog op het nieuwe afvalbeleid en de evaluatie en herziening van het armoedebeleid, willen wij dat het college met voorstellen komt om de opbouw van de afvalstoffenheffing ter herijken. Wij zullen daar voor in 2^e termijn met een motie komen. Wij snappen dat in deze bijzondere onzekere tijd onze inwoners wat tegemoet moeten treden. Wij onderschrijven dan ook het amendement wat hier voor is opgesteld om de extra last te verdelen.

Voorzitter, tot slot. In het voorwoord schrijft het college dat de impact van het Covid-19 virus op onze samenleving enorm is. De mogelijke financiële gevolgen zijn vooralsnog niet doorgerekend in de meerjarenbegroting in de hoop dat de rijks-en provinciale regelingen en betalingsuitstel voldoende financiële armsglag zullen geven. Er zijn ook gemeentes die binnen hun begroting rekening hebben gehouden met het instellen van een Corona herstelfonds. Onze fractie roept het college op deze ontwikkeling nauwlettend te volgen en te bezien welke lessen hier van overgenomen zouden moeten worden.

Tot zover onze eerste termijn.